

Harjumaa, Saue vald

**Turba aleviku riigimetsa
majandamise kava aastateks
2022-2031**

Koostaja: Jürgen Kusmin

21. oktoober 2021

Sisukord

I Ülevaade Turba aleviku metsa majandamise kavaga hõlmatud riigimetsadest	3
II Üldised põhimõtted riigimetsade majandamisel	7
III Metsade majandamise kava Turba aleviku riigimetsades aastatel 2022–2031	8
IV Mõisted	14

Hea lugeja!

Mets on Eesti rikkus. Meile kõigile on oluline, et meie metsad oleksid elujõulised, erinevas vanuses, mitmekesised ja terved. Selline seisund saavutatakse metsa kasvatades, kasutades, uuendades ja kaitstes. Nõnda tagame, et igal järgmisel põlvkonnal on samaväärselt meiega noort metsa, keskealist metsa ja raieküpset metsa ning võimalus kasutada nende metsadega kaasnevaid hüvesid. Erinevas vanuses mets on vajalik ka ökoloogilise mitmekesisuse tagamiseks, sest eri liigid vajavad erinevaid tingimusi ja elupaiku.

Enamus Eesti metsadest on poollooduslikud ehk inimene on need kunagi istutanud ning loodus teisi puuliike omalt poolt lisanud. Elujõulise metsa saamiseks järgnevad istutamisele metsakasvatustööd. Kui mets saab raieküpseks, siis puit raiutakse ja asemele kasvatatakse uus mets.

Metsa kasvatamise võtted on erinevad ja need olenevad kohapealsetest looduslikest tingimustest. Eesti tingimustes on kõige tulemuslikum uuendada metsa lageraiega, millega luuakse taimede kasvuks soodsad valgustingimused. Looduslikult on lageraiele sarnaseid tingimusi varem loonud põlengud ja tormid, mida täna aga esineb harvem ja väiksemal pindalal kui sada aastat tagasi.

Püsimetsamajandust pärsib Eestis enamasti metsade liigiline koosseis ja metsamuldade viljakus. Uue metsa kasvatamine vana metsa varjus on võimalik vaid väheviljakates männikutes, mida on Eestis vaid 6% metsamaast.

Metsa raiudes saame taastuvat ja keskkonnasõbralikku materjali, mida kasutame energia saamiseks, ehituses, mööblitööstuses, paberi tootmiseks ja paljuks muuks. Lisaks luuakse riigimetsas looduses liikumise võimalusi, kaitstakse loodusväärtusi ja kultuuriobjekte ning toetatakse teadusuuringuid.

Selleks, et säilitada Turba aleviku metsade püsimine ja mitmekülgne kasutus ka tulevikus, oleme kokku pannud sealse riigimetsa majandamise kava aastateks 2022–2031.

I Ülevaade Turba aleviku metsa majandamise kavaga hõlmatud riigimetsadest

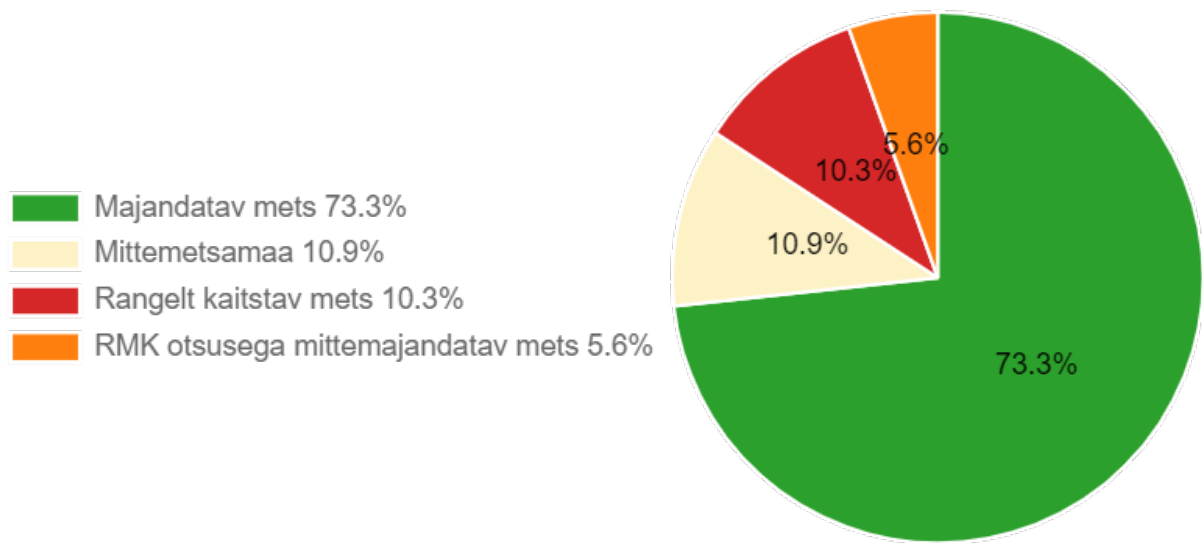
Turba aleviku ümbruses asub RMK hallatavat metsamaad 36.7 ha (Tabel 1). Sellest 10.3% asub looduskaitse rangeimas vööndis, kus mitte mingit metsa majandamist ei toimu. 5.6% on metsad, mille RMK on oma otsusega arvanud majandamisest välja (Joonis 1). Sinna me metsamajandustöid ei planeeri.

73.3% on majandatavad metsad, kus metsa kasvatamine ja uuendamine toimub arvestades seadustest ja säästva metsamajandamise sertifikaatidest tulenevate piirangutega.

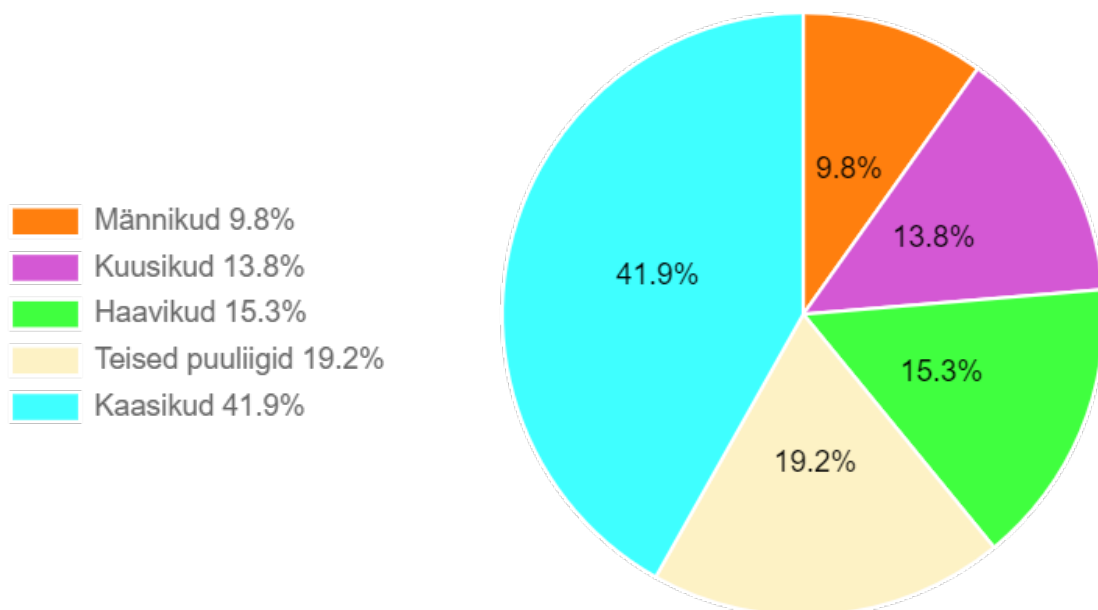
Tabel 1. Riigimetsamaa jagunemine hektarites majandamiskategooriate järgi.

Rangelt kaitstav mets	3.8
RMK otsusega mitte majandatav mets	2.0
Mittemetsamaa	4.0
Kokku	9.8
Majandatav mets	26.9
Kõik kokku	36.7

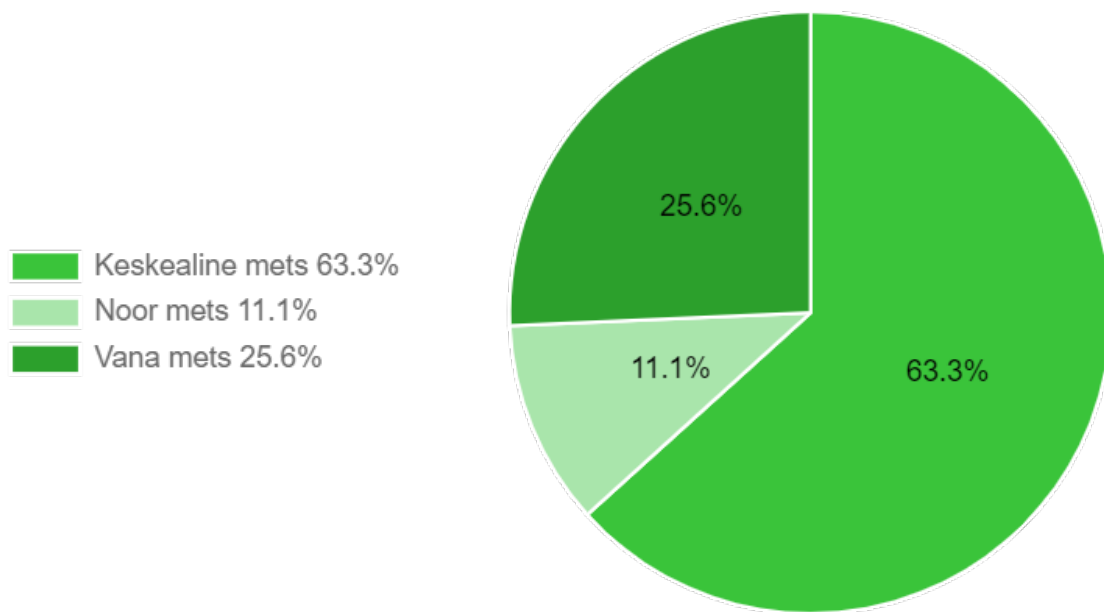
Kavaga hõlmatud metsadest enamuse moodustavad kaasikud, järgnevad hall-lepikud, haavikud ja kuusikud. Ülejäänud puuliigid on esindatud vähesel määral (Joonis 2). Vanuseliselt domineerivad alal keskealised kaasikud (Joonised 3-5).

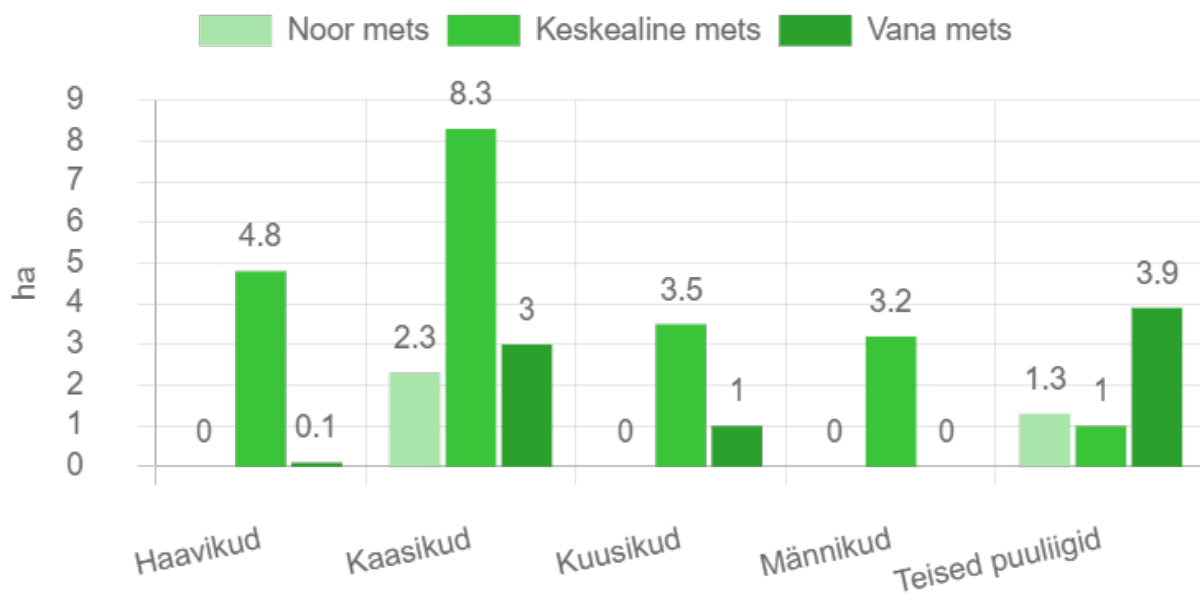
Joonis 1. Ala metsade jagunemine protsentides majandamise kategooriatesse.

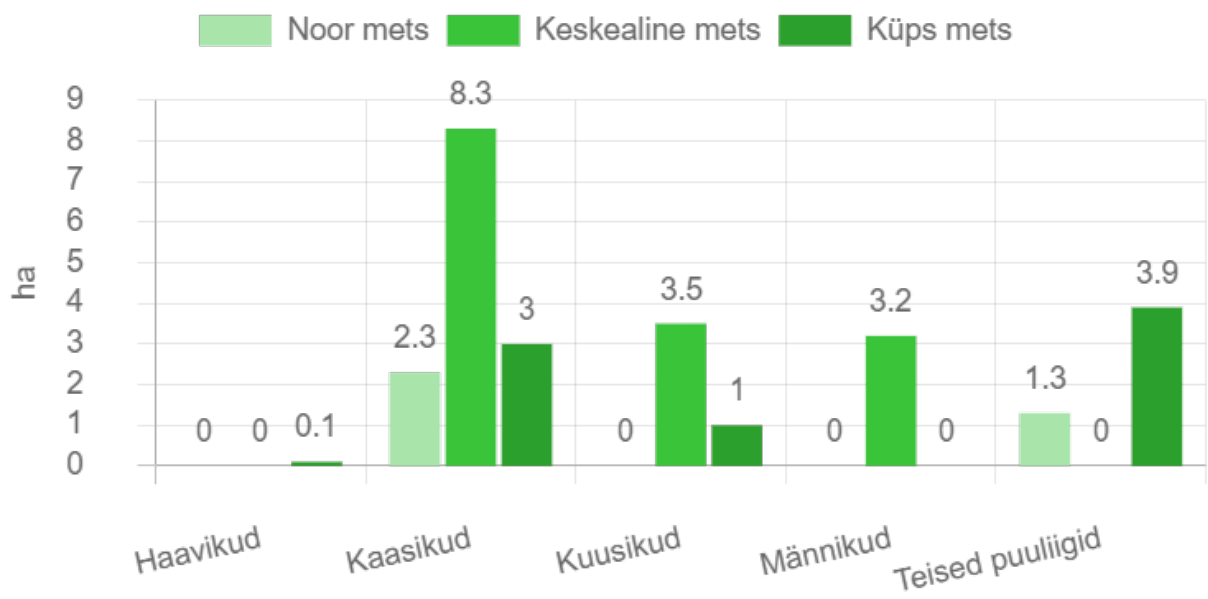
Joonis 2. Ala kõigi metsade jagunemine protsentides puuliikide kaupa.

Joonis 3. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus protsentides.

Joonis 4. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus hektarites puuliikide kaupa.

Joonis 5. Ala majandatavate metsade vanuseline jaotus hektarites puuliikide kaupa.

II Üldised põhimõtted riigimetsade majandamisel

Metsi majandatakse viisil, et oleks tagatud metsade uuenemine ja mitmekülgne kasutus ka tulevikus. Tuleviku metsahoiu mõttes planeerime metsade uuendamist sihiga tagada puistute ühtlasem jagunemine vanusegruppidesse.

- Uus mets pannakse lankidel kasvama hiljemalt kahe aasta jooksul pärast raiet.
- Kõige enne raiutakse metsad, mis on vanemad või mille tervislik seisund on halb.
- Raied planeeritakse selliselt, et raiutaks võimalikult harva.
- Raielangid püütakse sobitada maastikku. Raiete puhul püütakse mitte tükeldada väljakujunenud metsamassiive ning välditakse suurte avatud vaadete tekkimist.
- Lageraie lankidega ei ületata väljakujunenud metsaradasid ja teid.
- Lageraie puhul jälgitakse selle kõrvale jääva ala olukorda. Uuel langil ei alustata lageraiega enne, kui kõrvalolev lank on uuenenud.
- Teede ja radade ääres jäetakse lageraie langile tavapärasest rohkem säilikpuid (20–70 tk/ha) või säilikpuude suuremaid gruppe.
- Noortes ja keskealistes metsades tehakse hooldusraiet vastavalt metsade vajadustele.
- Eriolukordade – tormi- ja muude oluliste metsakahjustuste – tõttu tekkivatest töödest teavitab RMK kogukonda eraldi ning need võivad tuua kavandatud töödesse muudatusi.

III Metsade majandamise kava Turba aleviku riigimetsades aastatel 2022–2031

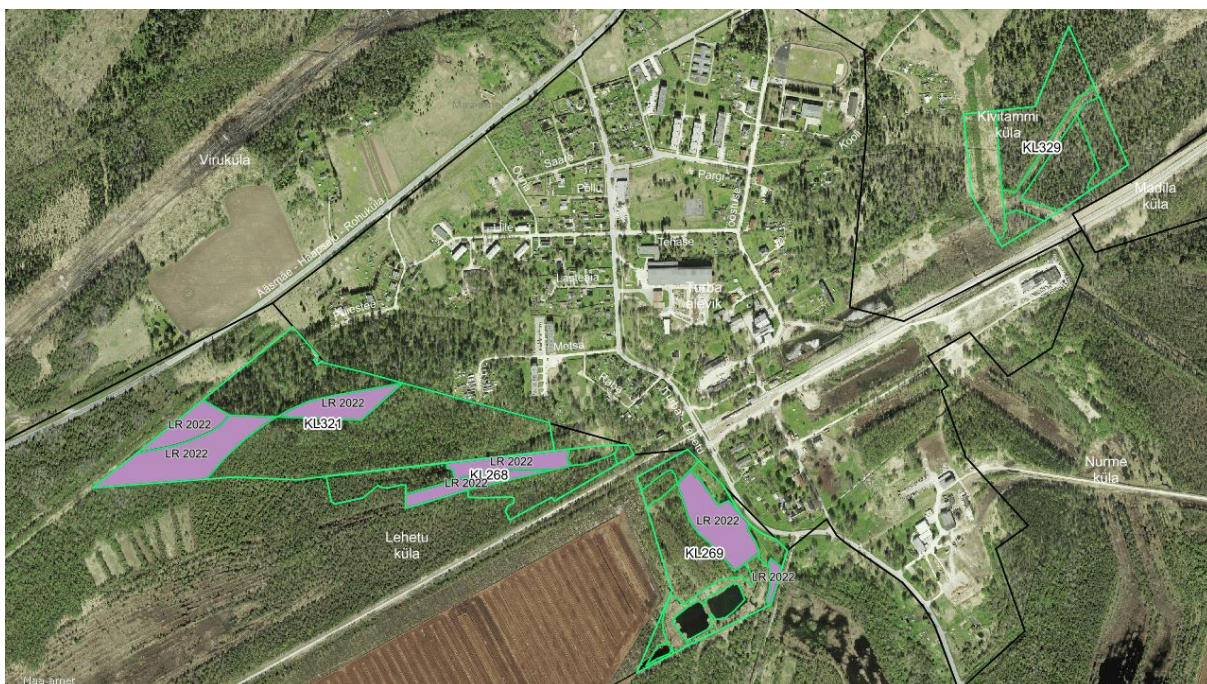
Selleks, et võrdsustada puistute vanuselist jaotust ja tagada piirkonna riigimetsade püsimine, tuleb siinseid metsi järk-järgult uuendada. RMK uuendab metsi põhimõttel, et alal saaks kasvama raiutud metsaga vähemalt samaväärne mets ja kohtades, kus see on võimalik, kasutatakse selleks turberaiet. Turba aleviku riigimets asub aga viljakatel muldadel, kus metsade uuendamine turbe- ja valikraietega ei taga metsa uuenemist samaväärsena.

Arvestades majanduspiirangutega ja majandatava metsa vanuselist ja puuliigilist koosseisu ning kasvutingimusi, on Turba aleviku ümbruses kasvava riigimetsa uuendamiseks vaja teha lähema 10 aasta jooksul lageraiet kokku 7.5 ha. Sellise raiete mahuga on võimalik säilitada raieküpsete, keskealiste ja noorte metsade suhteliselt võrdne osakaal (Joonised 6-9, Kaart 3).

Raiet plaanime teha 2022. aastal (Tabel 2, Kaart 2).

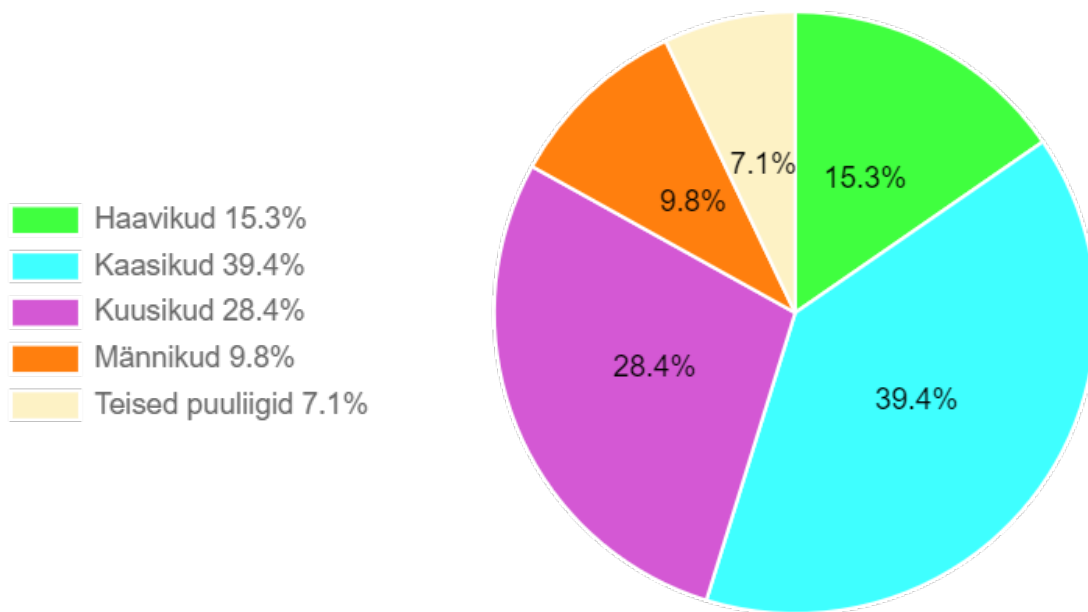
Kaart 1. Ala metsade jagunemine vanuste ja majandamise kategooriate kaupa.

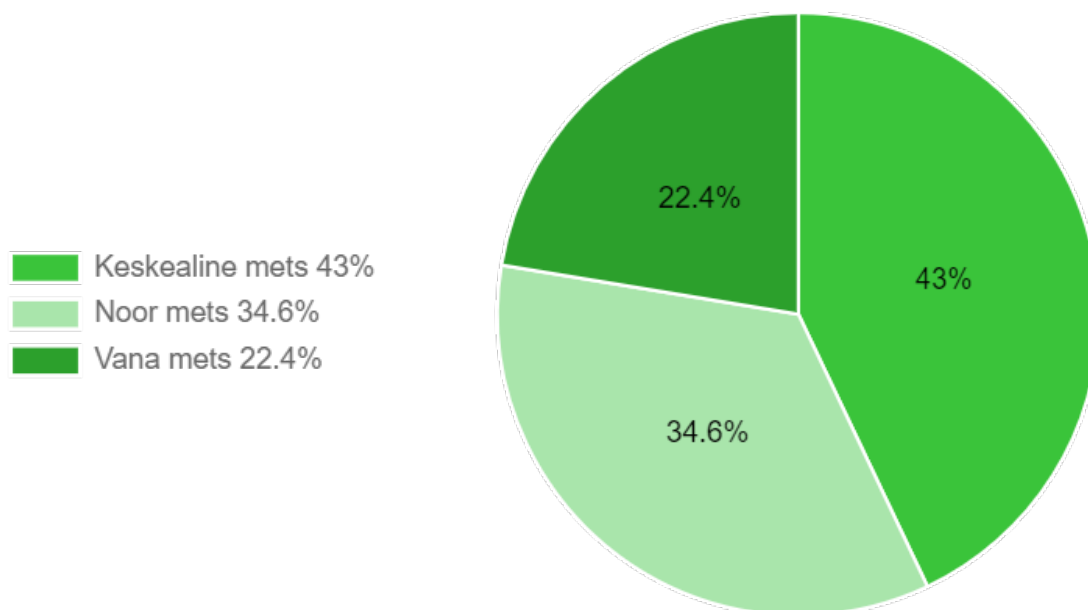
Kaart 2. Alal planeeritud raied kava kehtivuse perioodil.

Tabel 2. Raiete nimekiri koos uuendatava puuliigiga Turba alevik ümbruse riigimetsades.

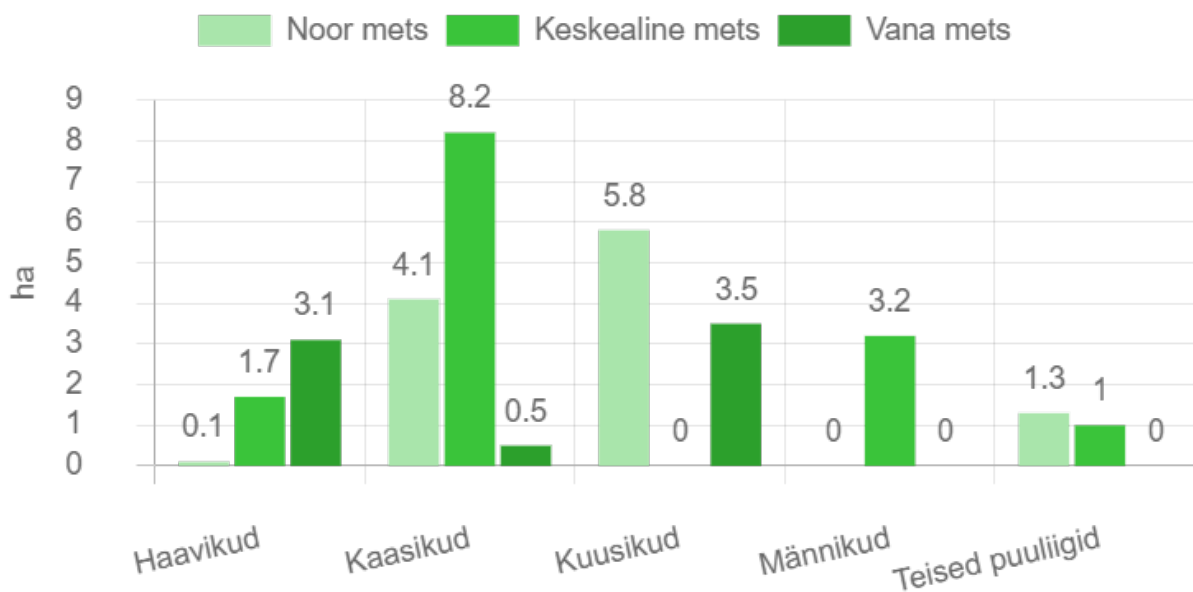
Kvartal	Eraldis	Puistu	Raieliik	Raieaasta	Uuendatav puuliik	Pindala, ha
KL268	46	Kaasikud	LR	2022	KU	0.8
KL268	51	Hall-lepikud	LR	2022	KU	0.8
KL269	7	Kaasikud	LR	2022	KS	1.7
KL269	34	Haavikud	LR	2022	HB	0.1
KL321	16	Hall-lepikud	LR	2022	KU	0.8
KL321	18	Kuusikud	LR	2022	KU	1.0
KL321	19	Hall-lepikud	LR	2022	KU	2.3

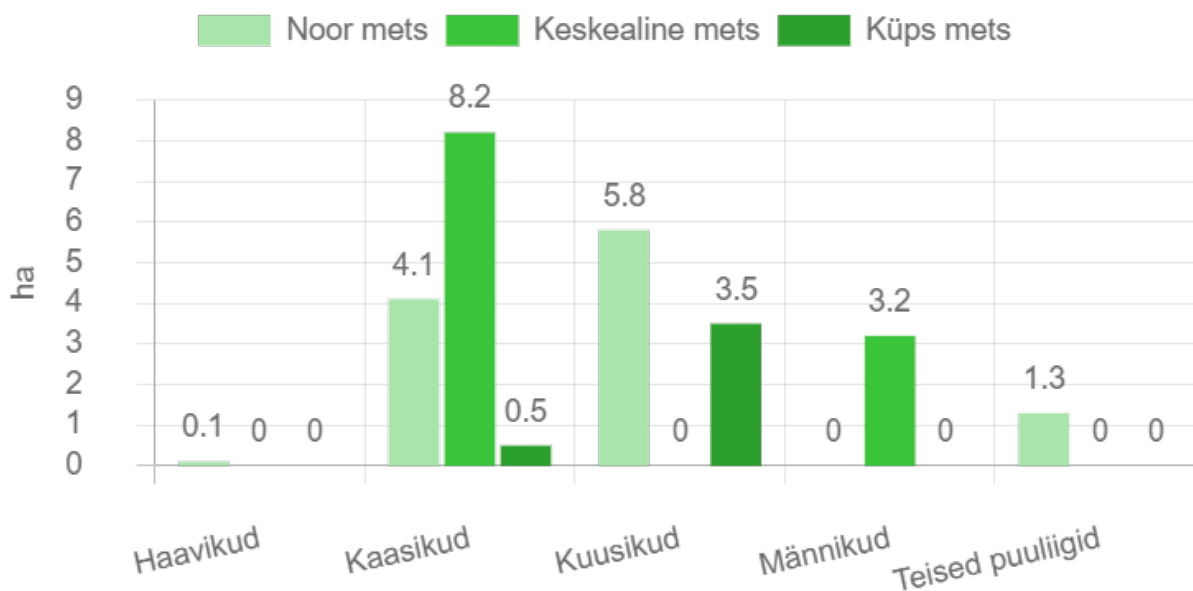
Joonis 6. Ala kõigi metsade jagunemine protsentes puuliikide kaupa aastal 2031.

Joonis 7. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus protsentes aastal 2031.

Joonis 8. Ala kõigi metsade vanuseline jaotus hektarites puuliikide kaupa aastal 2031.

Joonis 9. Ala majandatavate metsade vanuseline jaotus hektarites puuliikide kaupa aastal 2031.

Kaart 3. Ala metsade jagunemine vanuste ja majandamise kategooriate kaupa aastal 2031.

IV Mõisted

Uuendusraiet tehakse puidu saamiseks ja uue metsa kasvatamiseks. RMK soovib säilitada meie metsade liigirikkust ja kasvatada erineva puuliigi puistuid seal, kus nad kasvavad kõige paremini.

Uuendusraie liigid on lageraie, turberaie ja valikraie.

- **Lageraie** korral raiutakse langilt ühe aasta jooksul kõik puud, välja arvatud säilikpuud, mis toetavad elurikkust ja ka looduslikku uuenemist kohapealse seemnega.
- **Turberaie** korral raiutakse mets hajali paiknevate üksikpuude või häiludena pikema aja jooksul.
- **Valikraiet** tehakse erandjuhtudel, kui seda toetavad looduslikud tingimused ja metsa on võimalik kasvatada ja kasutada püsimetsana. Mets raiutakse üksikute puude ja väikeste häiludena.

Hooldusraiet kasutatakse elujõulise metsa kasvatamiseks.

Hooldusraie liigid on valgustusraie, harvendusraie ja sanitaarraie.

- Nooremates metsades tehakse **valgustusraiet**, mille käigus raiutakse kõik tulevasse suurde metsa mittesobivad puud ja tehakse kasvuruumi eelistatud peapuuliigile.
- Vanemates metsades tehakse **harvendusraiet**, mille käigus tõstetakse metsa väärtust tiheduse reguleerimise teel. Harvendusraiega raiutakse enamuspuuliigi kasvu segavad puud.
- Metsa halvenenud tervisliku seisundi parandamiseks tehakse **sanitaarraiet**.